

[Lasse Budtz]

ne krænkelser af et folks rettigheder. Sovjet har fået sin egen Vietnamkrig, der meget vel kan trække i langdrag.

Den sidste udvikling i Polen, med mordet på den katolske præst, er tragisk, og den rummer i sig kimen til en langt mere spændt situation. Vi har i socialdemokratiet noteret os Lech Walesas kloge opfordring til moderation og afståelse fra vold. Drabet på pateren må utvivlsomt opfattes ikke blot som en hævnakt, men også som en provokation, der er gennemført i håb om at få en undskyldning for at slå til.

Vi deler ønsket om at sikre Solidaritetsbevægelsen de fundamentale friheder, men vi forstår ikke, at så mange på højrefløj, der har nøjagtig samme ønsker, intet har at sige, når menneskerettighederne overtrædes i Tyrkiet. Det kan da ikke være, fordi Tyrkiet er medlem af samme sikkerhedsorganisation som Danmark?

Der foreligger i dag omhyggelige rapporter både til Europarådet og til NATO-parlamentarikernes Assembly plus meget andet dokumenteret materiale, der fastslår, at Tyrkiet fortsat ikke er et demokrati. Det står fast, at parlamentet fortsat ikke er udtryk for folkets vilje, at fagbevægelsen fortsat ikke har normale faglige rettigheder, at pressen fortsat ikke kan skrive, hvad den vil, at der stadig er 26.000 politiske fanger, der venter på at blive dømt – 46.000 er allerede dømt – at man stadig ikke frit kan udføre den politiske virksomhed, man selv ønsker, at der stadig er politiske ledere, der har forbud mod politisk virksomhed.

Agter regeringen at gøre noget ved dette problem på international basis ud over at fortsætte – naturligvis – sagen ved Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg? Der er i Vesten en klar tilbøjelighed til at skubbe Tyrkiet ind under tæppet, og det er forkert.

Folketingets vedtagelse af en beslutning om vor politik over for Sydafrika viser sig mere og mere berettiget. Det hvide mindretalsstyres politistatsmetoder afsløres daglig i massemediernes. Danmark bør i samarbejde med de øvrige nordiske lande fortsat søge at efterleve FN's henstillinger i praksis, og vi bør ufortøvet straffe også dem, der herhjemme overtræder bestemmelserne. Vi opfordrer naturligvis desuden de vestlige lande til at vise mere mod og større sans for menneskerettighederne, når de forhandler om, hvordan

man skal give Namibia selvstændigheden og løsrive dette land fra Sydafrikas ulovlige kontrol.

Forhåbentlig er der nu omsider for alvor ved at komme gang i hjælpearbejdet for de hungerramte i Etiopien, men meget tyder på, at en del af hjælpen fra Vesten er sinket af politiske grunde, hvilket er forkasteligt. Vi er selv ude af stand til at forsvare styrets metoder.

Den krise, Indien nu gennemlever efter det tragiske attentat på Indira Gandhi, Indiens premierminister, bør inspirere andre lande til at tilbyde Indien hjælp uden indblanding i denne svære fase. I Indien har man i hvert fald i talrige år forsøgt at holde demokratiet i live.

Vi bør også uanset mulige eksportinteresser arbejde for, at Østtimor vinder selvstændighed, at befolkningen i hvert fald får mulighed for at udøve selvbestemmelsesretten. Når vi forlanger den for os selv, må vi også forstå andres krav.

Et af kravene i Stillehavsregionen er i øvrigt, at de franske atomvåbenprøvesprængninger indstilles. Socialdemokratiet ønsker alle prøvesprængninger indstillet, men i Stillehavsregionen synes kravet om et stop af rent menneskelige grunde særlig indlysende.

I alle disse forbindelser – i Latinamerika, i Mellemøsten, i Afrika og i det fjerne østen – er kravene og forventningerne til Europa klart stigende. Men man kan med rette spørge, om Europa kan og vil påtage sig større opgaver, end man allerede har. Principielt vil man nok gerne, ja. I praksis er det straks sværere, bl.a. fordi det er svært at definere nøjagtigt, hvad Europa er.

Socialdemokratiet ønsker fortsat dansk medlemskab af EF, men vi må på den anden side erkende, at EF ikke er Europa. Hvad med de øvrige vesteuropæiske lande, der f.eks. er med i EFTA? Der er også Europarådet med dets 21 medlemslande. Og der er Østblokken. Der skal imidlertid ikke være tvivl om, at socialdemokratiet anser EPS-samarbejdet, der løber ved siden af Romtraktaten, for nødvendigt og meget værdifuldt. Det tvinger os ikke ind i en bestemt ramme, men det giver os en mulighed for at optræde sammen med de andre EPS-lande, når der er enighed. Derved øges selvfølgelig vore indflydelsesmuligheder.